

The Role of *Ijtihād* in Family Law Reforms of Modern Muslim-Majority States: A Case Study of Morocco (PhD. Dissertation)

Miyase Yavuz Altıntaş*

ABSTRACT

Yavuz [Altıntaş], Miyase. *The Role of Ijtihād in Family Law Reforms of Modern Muslim-Majority States: A Case Study of Morocco*. PhD. Dissertation, SOAS University of London Faculty of Law and Social Sciences School of Law, England, 2018.

The primary objective of this thesis is to investigate the role of *ijtihād* in its application to Islamic law in modern Muslim-majority states by analysing its conceptualisations and the jurisprudential justification for its practices. The question of how and why *ijtihād* operates in legal reforms is addressed as well as what are the motivations, techniques, forms and reasoning adopted when practising it. This thesis involves examining whether *ijtihād* is exercised by going back to the primary sources, i.e. the Qur'an and the Sunnah or by choosing among existing juristic views in classical Islamic jurisprudence. To what extent the rules and principles of classical Islamic legal theory (*uṣūl al-fiqh*) are respected and followed in bringing about the reforms by means of contemporary *ijtihād*, is explored. The main substantive area of focus is family law due to its

---

* Dr., Iğdır University, Faculty of Theology, Department of Islamic Law, Iğdır, TURKEY
Dr., Iğdır Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Hukuku Anabilim Dalı
miyaseyavuz@gmail.com
orcid.org/ 0000-0002-5338-3266

Types / Yayın Türü:

Dissertations / Doktora Tez Özeti

Cite as / Atıf:

Altıntaş, Miyase Yavuz. "The Role of *Ijtihād* in Family Law Reforms of Modern Muslim-Majority States: A Case Study of Morocco (PhD. Dissertation)". *ULUM* 1/1 (July 2018): 189-191

being the most widely applied aspect of Islamic law among modern Muslim-majority states. Specifically, the reforms of the Moroccan Family Code of 2004 are examined as having been introduced on the basis of *ijtihad*. A central argument of the thesis is that whilst the modern conceptualisations of *ijtihad* and its practice differ from classical mainstream understanding of the notion in terms of their definition, scope, and the authority of exercising it, they can still be accommodated within Islamic law. That is, a conceptual analysis reveals that various *ijtihad* understandings and practices, which were particularly triggered by the socio-political changes of the historical context, existed in Islamic legal history. Based on the research findings, it is concluded that most modern *ijtihad* practices do not strictly follow the detailed rules and principles of classical Islamic legal theory, in general. Nevertheless, they do not lack jurisprudential justifications, and some of them can be rooted in classical Islamic jurisprudence. Moreover, these practices also present a legitimate theoretical, albeit rudimentary, framework.

KEYWORDS

Islamic Law, *Ijtihad*, Contemporary *ijtihad* practices, Modern Muslim-Majority States, Family Law Reforms, Morocco, Moroccan Family Law Reform of 2004 (*Mudawwanah*)

İctihadın Modern Müslüman-Çoğunluklu Ülkelerin Aile Hukuku Reformlarındaki Rolü: Fas Örneği (Doktora Tezi)

ÖZ

Yavuz [Altıntaş], Miyase. *İctihadın Modern Müslüman-Çoğunluklu Ülkelerin Aile Hukuku Reformlarındaki Rolü: Fas Örneği*. Doktora Tezi, SOAS Londra Üniversitesi, Hukuk ve Sosyal Bilimler Fakültesi Hukuk Anabilim Dalı, İngiltere, 2018.

Bu çalışmanın temel amacı *ictihad*ın modern dönemdeki kavramsallaştırma ve hukuki temellendirmelerini analiz ederek İslam hukukunun modern Müslüman-çoğunluklu ülkelerde uygulanmasındaki rolünü araştırmaktır. Bu araştırmada *ictihad*ın hukuk reformlarında neden ve nasıl kullanıldığı meselesinin yanı sıra uygulama esnasında hangi motivasyonlar, teknikler, formlar ve muhakeme usullerinin benimsendiği incelenmektedir. Aynı zamanda *ictihad*ın birincil kaynaklara, yani Kur’an ve Sünnet’e dönülerek mi yoksa klasik İslam hukuk bilimi içerisinde var olan hukuki görüşlerden seçmek suretiyle mi yapıldığı analiz edilmektedir. Son olarak klasik İslam hukuk teorisi (fıkıh usûlü) kuralları ve prensiplerinin ne derece itibar gördüğü ve bunların günümüzde *ictihad* vasıtasıyla gerçekleştirilen reformlarda ne derece takip edildiği araştırılmaktadır. Tezin ana odak noktasını modern Müslüman-çoğunluklu ülkelerde İslam hukukunun en yaygın uygulanan yönü olması sebebiyle aile hukuku teşkil etmektedir. 2004 Fas Aile Kanunu reformları *ictihada*

dayanılarak uygulamaya konduğundan dolayı özellikle incelenmiştir. Tezin ana argümanı *ictihad* kavramının klasik ana akımdaki anlayıştan tanım, kapsam ve *ictihad* etme yetkisi açısından farklılık gösterse de modern dönemdeki *ictihad* kavramsallaştırmaları ve uygulamalarının İslam hukuku içerisinde yer alması gerektiğidir. Nitekim kavramsal bir analiz yapıldığında özellikle tarihi bağlamın sosyo-politik değişikliklerinin zemin hazırladığı çeşitli *ictihad* anlayışlarının ve uygulamalarının İslam hukuk tarihi içerisinde var olduğu görülmektedir. Modern dönem *ictihad* uygulamalarına bakıldığında çoğunun genel olarak klasik İslam hukuk teorisinin detaylı kural ve prensiplerini sıkı bir şekilde takip etmediği görülmektedir. Bununla birlikte bu uygulamalar hukuki temellendirmelerden mahrum değildir ve bazıları klasik İslam hukuk bilimi içerisinde kaynağını bulabilmektedir. Dahası bu uygulamalar iptidai de olsa meşru bir teorik çerçeve sunmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER

İslam Hukuku, *İctihad*, Güncel *İctihad* Uygulamaları, Modern Müslüman-Çoğunluklu Ülkeler, Aile Hukuku Reformları, Fas, 2004 Fas Aile Hukuku Reformu (*Müdevveneh*)